

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 12CoP/104/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5819202147
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Táňa Rapčanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2024:5819202147.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Táne Rapčanovej a členov senátu – sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Róberta Bebčáka vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti A.: B., nar. XX.XX.XXXX, bytom u otca a B., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo, IČO: 30794536, deti rodičov - matky: C. C. D. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom trvale A. XXX/X, XXX XX E., zastúpenej splnomocneným zástupcom: JUDr. Andrej Bryja, advokát so sídlom F. XX, XXX XX E. a otca: G. H. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom trvale XXX XX C. XXX, o zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, odvolaní otca detí a matky detí proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č. k. 4P/53/2019-361 zo dňa 25. apríla 2023, takto

rozhodol:

rozsudok okresného súdu vo výroku IV., ktorým súd návrh otca na zmenu osobnej starostlivosti a určenie výživného vo vzťahu k maloletej B. A., nar. XX.XX.XXXX zamietá, p o t v r d z u j e .
Rozsudok okresného súdu

vo výroku V. m e n í tak, že Slovenská republika má nárok na náhradu trov štátu v rozsahu 100 %,

vo výroku VI. m e n í tak, že otec detí je povinný nahradiť trovy štátu vo výške 467,96 eur na účet Okresného súdu Námestovo do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku,

vo výroku VII. m e n í tak, že matka detí je povinná nahradiť trovy štátu vo výške 467,96 eur na účet Okresného súdu Námestovo do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Rozsudok okresného súdu vo výroku VIII., ktorým žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, p o t v r d z u j e .

Vo výrokoch I., II. a III. zostáva rozsudok okresného súdu n e d o t k n u t ý .
Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Námestovo ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „okresný súd“) rozsudkom č. k. 4P/53/2019-361 zo dňa 25.04.2023 rozhodol takto: I. Súd zveruje maloletého B. A., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti otca, s právom oboch rodičov zastupovať maloletého a spravovať jeho majetok. II. Matka maloletého B. A., nar. XX.XX.XXXX je povinná platiť na jeho výživu mesačne sumou vo výške 100,- eur, vždy do každého 15. dňa v mesiaci vopred k rukám otca maloletého, počnúc od právoplatnosti rozsudku. III. Tým sa mení rozsudok Okresného súdu Námestovo sp. zn. 11P/13/2017 zo dňa 20.06.2019 v časti o úprave práv a povinností k maloletému B. A., nar. XX.XX.XXXX. IV. Súd návrh otca na zmenu osobnej starostlivosti a určenie výživného vo vzťahu k maloletej B. A., nar. XX.XX.XXXX zamietá. V. Súd priznáva štátu nárok na náhradu trov konania vo výške 935,92 eur. VI. Súd ukladá otcovi maloletej povinnosť zaplatiť štátu trovy konania vo výške 467,96 eur, v lehote 30 dní od právoplatnosti

tohto rozsudku. VII. Súd ukladá matke maloletej povinnosť zaplatiť štátu trovy konania vo výške 467,96 eur, v lehote 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. VIII. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

1.1 Rozhodnutie odôvodnil tým, že otec detí návrhom podaným dňa 19.12.2019 žiadal zveriť maloleté deti do jeho osobnej starostlivosti, matke uložiť povinnosť platiť na výživu maloletého B. sumou vo výške 140,- eur mesačne a na výživu maloletej B. sumou vo výške 100,- eur mesačne a upraviť styk matke s maloletými deťmi.

1.2 Pri rozhodovaní súd vychádzal z ustanovení § 36 ods. 1, § 62 ods. 1, 2, 3, 4, 5, 6, § 75 ods. 1 veta prvá, § 76 ods. 1, § 77 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ďalej len „Zákona o rodine“.

1.3 Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že v danom prípade je potrebné rešpektovať vôľu maloletých detí, o ktorej sa vyjadril aj samotný znalec, ktorý v závere znaleckého posudku v otázke najvhodnejšieho riešenia rodinnej situácie s ohľadom na záujmy maloletých detí uviedol, že je vhodné, aby budúce usporiadanie vzťahov v rámci riešenia rodinnej situácie reflektovalo aktuálny stav a preferencie maloletých detí. Rovnako tak je vhodné, aby bolo riešenie dlhodobou udržateľné, čo najviac flexibilné a malo na zreteli potreby detí, ktoré sú z hľadiska veku úmerné ich vývojovým potrebám. U maloletého B. je tak vhodné, aby ostal v osobnej starostlivosti otca a s matkou mal kontakt v nižšej frekvencii a nižšom časovom rozsahu, ako je tomu doteraz a aby sa styk s matkou realizoval mimo miesta jej trvalého pobytu, bez prítomnosti otca, najlepšie na mieste verejnosti prístupnom. U maloletej B. je vhodné realizovať intenzívnejší styk s otcom, nakoľko to vyplýva z jej žiadosti a aktuálnych potrieb. Rovnako sa tým docielí aj intenzívnejší kontakt s jej bratom, nakoľko toto je primárna túžba maloletej. Taktiež je možné uvažovať o tom, že by styk otca s maloletou nemal byť vyšší iba vo frekvencii, ale i v čase ktorý spolu trávajú. Do budúca je vhodné u maloletej uvažovať o takej forme starostlivosti, ktorá by bola previazaná so školou, ktorú bude navštevovať resp. s aktivitami, ktoré bude realizovať. Nakoľko si v aktuálnom čase nepraje meniť školu, ktorú navštevuje, je toho času táto otázka vyriešená. S poukazom na tieto skutočnosti preto súd zveril maloletého B. do osobnej starostlivosti otca a obom rodičom ponechal právo zastupovať maloletého a spravovať jeho majetok. Čo sa týka výživného vychádzal z vyjadrenia matky, ktorá sa sama na pojednávaní vyjadrila, že chce na výživu maloletého platiť mesačne sumou vo výške 100,- eur. Vo vzťahu k maloletej B. súd nevidel dôvod na zmenu osobnej starostlivosti, ktorú otec odôvodňoval tým, že maloletá plače, že nemá kamarátov a že chce bývať v C.. Zo záveru znaleckého posudku vyplynulo, že maloletá túži byť v širšom kontakte so svojim otcom, pričom hlavnou motiváciou je jej túžba byť s bratom, ktorý býva v spoločnej domácnosti otca. Oboch rodičov má rada a znalec nezistil, že by niektorého z nich preferovala. Súd bol názoru, že zmena osobnej starostlivosti by nebola maloletej na prospech, a to aj s poukazom na znalecký posudok, ale aj vyjadrenie maloletej pred kolíznym opatrovníkom, kde sa vyjadrila, že si želá bývať s matkou a s otcom sa chce stretávať častejšie ako doteraz, ale nechce aby bol styk upravený súdom. S poukazom na tieto skutočnosti súd potom zamietol návrh otca na zmenu osobnej starostlivosti a určenie výživného vo vzťahu k maloletej B.. K otázke rozšírenej úpravy styku otca s maloletou sa bližšie nevyjadroval, a to s poukazom na vyjadrenie maloletej, že nechce aby bol tento striktné upravený súdom, ale aj s poukazom na vyjadrenie otca, že ak mu nebude maloletá B. zverená do osobnej starostlivosti, nepraje si stretávať sa s ňou mimo doteraz súdom upraveného času. Okrem toho aj z vyjadrenia matky vyplynulo, že nemá problém s tým, aby bola maloletá v častejšom kontakte s otcom. Vzhľadom na to, že súd zveril maloletého B. do osobnej starostlivosti otca, zmenil rozsudok Okresného súdu Námestovo sp. zn. 11P/13/2017 zo dňa 20.06.2019 v časti o úprave práv a povinností k maloletému.

1.4 V konaní súd ustanovil znalca, ktorý si za vypracovanie znaleckého posudku vyúčtoval sumu 935,92 eur. Uznesením č. k. 4P/53/2019-344 zo dňa 15.03.2023 priznal znalcovi odmenu vo výške 935,92 eur, ktorá bola vyplatená z rozpočtových prostriedkov štátu. V predmetnom konaní teda vznikli trovy štátu vo výške 935,92 eur, o náhrade ktorých rozhoduje súd i bez návrhu. S ohľadom na okolnosti prípadu považoval súd za spravodlivé, aby trovy štátu spočívajúce vo výdavkoch znaleckého dokazovania znášali otec i matka v jednej polovici, teda otec v sume 467,96 eur a matka v sume 467,96 eur. Teda o trovách štátu súd rozhodol analogicky podľa § 55 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok, ďalej len „CMP“ tak, že otec je povinný nahradiť Slovenskej republike trovy štátu vo výške 467,96 eur do 30 dní od právoplatnosti rozsudku a matka je povinná nahradiť Slovenskej republike trovy štátu vo výške 467,96 eur do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

1.5 O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

2. Proti rozsudku okresného súdu podali odvolanie obidvaja rodičia detí.

3. Otec detí odvolaním zo dňa 15.06.2023 napadol rozsudok okresného súdu ohľadom výrokov IV., V. a VI.

3.1 V odvolaní uviedol, že v decembri 2019 podal návrh na zverenie detí do jeho osobnej starostlivosti a prvostupňový súd nedokázal 3,5 roka vo veci správne rozhodnúť. Prvostupňový ani súd vyššej inštancie nerešpektuje medzinárodný dohovor pre ľudské práva, kde sa jasne Slovenská republika zaviazala, že bude rešpektovať práva a názor maloletých detí. Do dnešného dňa nikto nerešpektoval vôľu maloletých detí. Na rozvodovom konaní sudkyňa vôbec nebrala do úvahy vôľu maloletých detí a prihliadala na znalecký posudok, ktorý v jeho ponímaní vypracovala nesprávne. Ďalej kládol otázku ako je možné, že maloletý syn ušiel 2-krát od matky, ako je možné, že sudkyňa pri podaní neodkladného opatrenia opäť nebrala do úvahy vôľu maloletého. Taktiež ako je možné, že súd vyššej inštancie rozdelil súrodencov. Matka detí v znaleckom posudku tvrdila, ako dcéra má krásny vzťah s jej druhým manželom a s nevlastným 1,5 ročným bratom. Výpoveď dcéry pri znalcovi je opačná, čiže nerozumie si absolútne s manželom matky a už vôbec žiaden vzťah nemá k nevlastnému súrodencovi. Na pojednávaní dňa 25.04.2023 sudkyňa po vynesení rozsudku povedala, že dcéra si zvykne. Otec detí uviedol, že on tvrdí, že dcéra si nikdy nezvykne na konanie matky a urobí presne to isté ako maloletý syn B., ktorý matku vymazal zo života, matka pre syna neexistuje. Zo znaleckého posudku vyplýva, že matka klame v každej vete, ktorú vypovedala. Taktiež otec dal na vedomie, že vyjadrenie kolíznej opatrovníčky je čistá korupcia. Prečítal dcére čo napísala kuratela a dcéra povedala, že nikdy nepovedala kolíznej opatrovníčke na pohovore, že chce bývať s matkou. Dcéra adresovala list súdu vyššej inštancie, ktorý v prílohe pripojil otec k odvolaniu. Sudkyňa nesprávne rozhodla už v apríli 2020 pri neodkladnom opatrení, kde bolo aj výživné, lebo platiť výživné 100,- eur otec a 100,- eur matka, je ako keby nikto nič neplatil. Podľa otca detí maloletá dcéra má 12,5 roka a je dostatočne zrelá na to, aby sa sama rozhodla kde bude. Dcéra mu hovorila, že sa sama rozhodne keď to nepôjde súdnou cestou... ona si zvolí vlastnú cestu, presne takú ako maloletý B.. On ako otec dcéry, ak urobí presne to isté čo syn, nebude meniť školu ktorú navštevuje. Bolo by to pre ňu psychicky nevhodné a on deti netýra. Dcéra napísala dvakrát list na súd... všade sa vyjadřila, že chce bývať s bratom a súd nerešpektuje jej právo na vlastný názor. Potom sa netreba čudovať, že dieťa odmieta jedného z rodičov. To je výsledok nesprávneho rozhodnutia justície. Otec detí žiadal preto, aby bol rozsudok vo výroku IV. zrušený a dcéra B. bola zverená jemu do osobnej starostlivosti a aby boli súrodenci spolu. Je to želanie maloletej dcéry. Taktiež žiadal, aby matka platila výživné tak, ako to súd určí.

3.2 Ohľadom výrokov V. a VI. rozsudku uviedol, že odmieta uhradiť náklady za psychologické vyšetrenie. Jeho nikto nevyšetřil a on nemá dôvod platiť za službu, ktorá nikdy nebola vykonaná. Žiadal zrušiť rozsudok vo výroku V. a VI. za služby psychologického vyšetřenia, nakoľko nebol dôvod na jeho vykonanie.

4. Matka detí prostredníctvom splnomocneného zástupcu podala odvolanie zo dňa 29.05.2023 a to proti výrokom V. a VII. týkajúcim sa nároku na náhradu trov štátu v konaní. Odvolanie odôvodnila ustanovením § 365 ods. 1 písm. d/, f/, g/, h/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“. S predmetným rozhodnutím nesúhlasila a bola názoru, že súd rozhodol nesprávne, predčasne a nezrozumiteľne, čo spôsobuje nepreskúmateľnosť takéhoto rozhodnutia.

4.1 V bode I. označenom ako „Nepreskúmateľnosť, nezrozumiteľnosť rozhodnutia“ matka detí uviedla, že súd v bode 71. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia len veľmi stroho uvádza, že „S ohľadom na okolnosti prípadu považuje súd za spravodlivé, aby trovy štátu spočívajúce vo výdavkoch znaleckého dokazovania znášali otec i matka v jednej polovici“. Nie je však podľa nej možné z napadnutého rozhodnutia zistiť, o aké okolnosti prípadu má ísť, pretože ako účastník konania nevie o takých okolnostiach. Súd nariadil znalecké dokazovanie v zmysle intencií odvolacieho súdu. Znalec z odboru psychológia, odvetvie poradenská psychológia vypracoval posudok, na základe ktorého bolo opätovne rozhodnuté tak, ako prvým rozsudkom v tejto veci. Nič nové v konaní nepriniesol, posudok je v intenciách správ kolízneho opatrovníka a výsluchov maloletých detí, ktoré súd vykonal a zistil ich názor na vec. Ďalej z bodu 72. odôvodnenia nie je možné zistiť, prečo postupoval analogicky podľa § 55 CMP a prečo resp. čím mal súd preukázané, že v danom prípade nemožno aplikovať § 52 CMP. Podľa § 55 CMP súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé, ale už neuviedol v čom vzhliadol spravodlivosť v tomto prípade, keď je zřejmé, že práve otec odoprel aj so synom psychologické vyšetřenie, a teda znalec len skopířoval v tejto časti posudok predchádzajúcej znalkyne. K uvedenému matka detí zdôraznila, že zo slovného znenia ustanovenia § 55 CMP vyplýva, že ide o ustanovenie výnimočné, ktoré má súdu umožniť, aby pri rozhodovaní o náhrade trov konania mohol prihliadnuť k zvláštnostiam jednotlivých konkrétnych prípadov. Úvaha súdu, že ide o výnimočný prípad a či sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa musí vychádzať

z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci. Pri skúmaní existencie podmienok hodných osobitného zreteľa je potrebné prihliadať v prvom rade k majetkovým, sociálnym, osobným a ďalším pomerom všetkých účastníkov konania a je potrebné vziať do úvahy pomery toho, kto by mal trovy konania zaplatiť a zohľadniť aj dopad takéhoto rozhodnutia na majetkové pomery oprávneného účastníka. V tejto súvislosti matka detí uviedla, že je t. č. na rodičovskej dovolenke do septembra 2024 o čom sú dôkazy založené v spise. Zaplatenie trov štátu v tejto veci by znamenalo pre ňu existenčné problémy, pretože t. č. z rodičovského príspevku musí platiť bežné výživné pre syna. Naopak otec nepredložil na výzvu súdu nijaké doklady, dokonca odoprel aj so synom psychologické vyšetrenie. Súd potom nemôže mať preukázané skutočnosti odôvodňujúce rozhodnutie tak ako je uvedené v predmetných výrokoch napadnutého rozsudku. Vzhľadom na uvedené považovala matka detí rozhodnutie súdu za predčasné, nezrozumiteľné, a teda nepreskúmateľné pretože tu vidieť jasné logické rozpory, keď pri hodnotení dôkazov, resp. skutkového stavu použil nesprávne ustanovenie právneho predpisu, ktorého ustanovenia uvádza v odôvodnení, pričom tak rozhodol nesprávnym spôsobom. Súd podľa nej nepostupoval v konaní cez zásadu rovnosti tak, aby boli zistené všetky okolnosti týkajúce sa sociálnych pomerov, možností a schopností účastníkov konania, ale najmä dopadu takéhoto rozhodnutia tak na strane otca, ako aj na jej strane ako matky.

4.2 Matka detí navrhla, aby odvolací súd po vykonanom dokazovaní predmetný rozsudok okresného súdu vo výroku V. a VII. o nároku štátu na náhradu trov konania zrušil a vrátil vec na nové rozhodnutie, resp. napadnutý rozsudok zmenil tak, že štátu trovy konania neprizná.

5. Matka detí prostredníctvom splnomocneného zástupcu vo vyjadrení zo dňa 28.07.2023 k odvolaniu otca uviedla, že považuje rozsudok okresného súdu za vecne a právne správny a riadne odôvodnený. Podľa nej z odvolania otca je zrejmé, že tento preukázateľne deti vedie k tomu, že nemusia rešpektovať rozhodnutia súdu, kurately či znalcov. Otec vlastné deti (súrodencov) rozdeľuje práve svojim správaním, pretože maloletá B. vidí, že to normálne nie je a dokonca jej otec kázal písať listy súdu pred prvým odvolaním a t. č. jej káže písať listy zase babka, ako sa sama dcéra vyjadřila. Je preto nesmierne sklamaná z otca a otec týmto postupom preukazuje, že spraví čokoľvek, aby sa deti podvolili jeho manipuláciám. Podľa matky detí je zrejmé, že výchova ich detí otcom sa už zjavne prieči morálnym pravidlám, záujmu a potrebám maloletých detí. Znova sa opakuje to isté ako po vyhlásení rozsudku v prvom poradí (sp. zn. 11P/13/2017 zo dňa 20.06.2019) keď otec vyhlásil, že to je len dočasné, pretože syn bude mať 15 rokov a môže si robiť, čo bude chcieť on. Otec zrejme to isté plánuje s dcérou, aby jej ako matke ublížil. Otcove manipulácie sa stupňujú a deti žijú v sústavnom strachu. Taktiež neustále zaťažuje deti tým, že s nimi preberá súdne rozhodnutia týkajúce sa rodičov tak v starostlivosti o deti ako i majetkových záležitostí len preto, aby matku devalvoval s cieľom vnútiť deťom svoj názor, že za rozpad ich vzťahu a rodiny je zodpovedná len a len matka. Otec ich používa len ako nástroj boja proti jej osobe ako ich matky. Ďalej poukázala na to, že znalec uviedol, že u nej ako matky sú lepšie osobnostné predpoklady pre výchovu dieťaťa a u otca konštatuje uplatňovanie manipulatívnych praktík. Znalec maloletého B. navrhol ponechať v aktuálnom prostredí u otca a u maloletej B. navrhol zachovať výchovné prostredie u nej, ako u matky. Je však poľutovaniahodné, že otec reálne odmietol rozšírenie stretávania sa dcéry s bratom a teraz sa pýta súdu prečo rozdeľuje súrodencov. Podľa matky detí z odvolania otca je zrejmé, že napáda odvolaním len výrok IV. rozsudku. Ďalej uviedla, že na strane B. došlo k akceptácii jeho rozhodnutia a vôle ostať u otca, ale na strane dcéry nedošlo k žiadnej zmene pomerov a súd to náležite odôvodnil. Z odôvodnenia rozsudku je zrejmé na základe čoho súd dospel k záveru, ktorý je vo výroku o výživnom, aké boli odôvodnené potreby maloletého v rozhodnej dobe a je aj podrobné zdôvodnenie možností a schopností obidvoch rodičov podieľať sa na výchove maloletých detí vychádzajúc predovšetkým z predpokladov uvedených v § 62 ods. 2, 4 a 5 Zákona o rodine. Matka detí preto navrhla, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu v celom rozsahu potvrdil.

6. Otec detí v replike zo dňa 30.08.2023 uviedol, že nebude reagovať na vyjadrenie matky, ktoré on už ani nečíta, pretože každé súdne rozhodnutie je de facto plytvanie štátnymi peniazmi. Deti rastú a mater je pre deti vedľajší produkt. Nie je sa už k čomu vyjadriť. Dal do pozornosti súdu vyššej inštancie, že súdne rozhodnutie sp. zn. 6CoP/33/2020 malo za následok „nulovú účinnosť“. Vtedy maloletý syn nebol pri matke ani jedenkrát. Matka syna videla prvýkrát po dvoch rokoch dňa 01.05.2022 t.j. 5 dní pred súdnym pojednávaním a druhýkrát sa s ním stretla dňa 05.05.2022 na súdnom pojednávaní. Tak ako prišiel syn B. k nemu, tak príde aj maloletá B.. Nemôže nútiť dcéru, aby urobila to čo urobil syn, keď ušiel dňa 01.04.2020 od matky. Dcéra musí dospieť sama k tomu, aby to urobila podobne ako syn B.. Dáva tým na vedomie súdu vyššej inštancie, že dcéra B. bude tam kde ona bude chcieť, nie kde jej to súd nariadi. Žiadal tiež, aby súd prvej inštancie sa pri rozhodovaní riadil zákonmi a nie svojvôľou, kde v konečnom

dôsledkom trpia deti. On sa nikomu nestará do výchovy detí a ani jemu sa nikto nebude starať do jeho výchovy detí. Žiadal, aby si súd ušetril poznámky čo má robiť a čo nemá, je to jeho súkromná vec.

7. Kolízny opatrovník detí sa k podaniam rodičov detí písomne nevyjadril.

8. Krajský súd v Žiline ako súd odvolací (§ 2 ods. 1 CMP, § 34 ods. 1 „CSP“, § 3 ods. 5 písm. a/ CMP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas, účastníkom konania (§ 362, § 359 CSP, § 7 CMP), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 355 ods. 1 CSP), preskúmal rozsudok okresného súdu bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP) s prihliadnutím na vady konania, iba ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 67 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario CSP) a rozsudok okresného súdu v napadnutých výrokoch IV. a súvisiacom výroku VIII. ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP) a vo výrokoch V., VI., VII. zmenil (§ 388 CSP).

9. V preskúmvanej veci otec detí sa podaným návrhom domáhal zmeny osobnej starostlivosti ohľadom oboch maloletých detí. Návrh odôvodnil správaním syna, ktorý od matky dňa 20.11.2019 odišiel a nechce sa k nej vrátiť. Čo sa týka oboch detí poukazoval na to, že sa o deti dennodenne staral od ich narodenia až pokiaľ nepodala matka detí návrh na rozvod manželstva v marci 2017, kedy matka väzby, ktoré mali deti v C. svojím nezodpovedným konaním prerušila a bráni dodnes deťom, aby úplne prerušili všetky rodinné väzby v C..

10. Okresný súd po predchádzajúcom zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu opätovne rozsudkom zveril maloletého B. do osobnej starostlivosti otca s právom oboch rodičov zastupovať maloletého a spravovať jeho majetok (výrok I.) pričom matka je povinná platiť na jeho výživu mesačne sumou vo výške 100,- eur, vždy do každého 15. dňa v mesiaci vopred k rukám otca maloletého, počnúc od právoplatnosti rozsudku (výrok II.) čím sa mení rozsudok Okresného súdu Námestovo sp. zn. 11P/13/2017 zo dňa 20.06.2019 v časti o úprave práv a povinností k maloletému B. (výrok III.). Súd návrh otca na zmenu osobnej starostlivosti a určenie výživného vo vzťahu k maloletej B. zamietol (výrok IV.). Štátu priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 935,92 eur (výrok V.). Súd uložil otcovi povinnosť zaplatiť štátu trovy konania vo výške 467,96 eur, v lehote 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku (výrok VI.) a matke povinnosť zaplatiť štátu trovy konania vo výške 467,96 eur, v lehote 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku (výrok VII.). Zároveň rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok VIII.).

11. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozsudku súdu prvej inštancie ohľadom výroku IV., ktorým súd zamietol návrh otca na zmenu osobnej starostlivosti a určenie výživného vo vzťahu k maloletej B..

12. V zmysle ust. § 26 Zákona o rodine a § 121 CMP dohody a súdne rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností možno zmeniť, ak sa zmenia pomery, resp. ak sa podstatne zmenili okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre doterajšiu úpravu, pričom zmena rozsudku je prípustná od času, keď došlo k zmene pomerov. Hmotnoprávnou podmienkou pre zmenu predchádzajúceho súdneho rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností je teda zmena pomerov, ktorá musí byť podstatná a musí sa týkať okolností, ktoré odôvodňujú výkon rodičovských práv a povinností za podmienky, že sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s pomermi v čase predchádzajúceho rozhodnutia. Zmena pomerov pritom môže byť odôvodnená buď subjektívne – okolnosťami na strane rodičov maloletého alebo na strane maloletého, alebo objektívne – vývojom objektívnych okolností.

13. Úprava práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu sa uskutočňuje podľa stavu zisteného v čase rozhodovania súdu (§ 217 ods. 1 CSP). Pri úvahe o tom, či sa má zmeniť rozhodnutie alebo dohoda rodičov, treba mať na zreteli záujem dieťaťa, najmä jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu výchovného prostredia, ako aj právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom.

14. Otec detí v odvolaní vytýkal súdu nerešpektovanie vôle a názoru maloletých detí. Ďalej kládol otázku ako je možné, že súd vyššej inštancie rozdelil súrodencov. Tvrdil, že dcéra urobí presne to isté ako maloletý syn B., ktorý matku vymazal zo života. Maloletá nikdy nepovedala kolíznej opatrovníčke na

pohovore, že chce bývať s matkou. Táto má 12,5 roka a je dostatočne zrelá na to, aby sa sama rozhodla kde bude.

15. Podľa § 43 ods. 1 Zákona o rodine (obdobne čl. 12 Dohovoru) maloleté dieťa, ktoré je schopné s ohľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor, má právo vyjadrovať sa slobodne vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má maloleté dieťa právo byť vypočuté. Názoru maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti.

16. Podľa § 38 CMP ak je účastníkom maloletý, ktorý je schopný vyjadriť samostatne svoj názor, súd na jeho názor prihliadne (ods. 1). Názor maloletého zisťuje spôsobom zodpovedajúcim jeho veku a vyspelosti. Podľa povahy veci zisťuje súd názor maloletého bez prítomnosti iných osôb (ods. 2).

17. Z obsahu spisu vyplýva, že názor maloletej bolo súdom zisťovaný v rámci pohovoru u kolízneho opatrovníka dňa 29.04.2022 pri ktorom táto uviedla, že k otcovi chodí pravidelne každý druhý víkend, v domácnosti otca sa cíti dobre. O zmene osobnej starostlivosti sa nechcela rozprávať len uviedla, že keby bývala s otcom bolo by jej smutno za matkou, nechce zmeniť školu, nakoľko terajšiu školu navštevuje od 1. ročníka. Bola by rada keby mohla otca navštevovať častejšie ako to teraz, ale nechce, aby to bolo presne upravené súdom. Taktiež na súdnom pojednávaní dňa 05.05.2022 (č.l. 236 spisu) maloletá uviedla: „Ja mám rada maminu aj otca. Je mi jedno kde bude, len by som chcela byť viac so B.. Nepovedala som mu to a on sa so mnou nerozpráva“. V priebehu výsluchu sa rozplakala a súd jej výsluch ukončil. V rámci znaleckého dokazovania bola maloletá tiež vypočutá. Zo znaleckého posudku vyplynulo, že maloletá B. nie je jednoznačne vyhranená v preferenciách jedného z rodičov. Má rovnako rada matku (je rada v jej prítomnosti, dôveruje jej, túži po jej blízkosti, matka jej dostatočne saturuje jej potreby z hľadiska vzťahu matka-dcéra, má k nej pozitívny vzťah, zazlieva jej však, že ju zapája do domácich prác, resp. starostlivosti o maloletého nevlastného brata) i otca (k otcovi má kladný vzťah, umocnený je najmä tým, že v jeho domácnosti býva aj jej brat, rovnako tak i prostredie, v ktorom bývajú, je jej blízke, vyrastala tam a doteraz tam žijú jej príbuzní z otcovej strany, otec je pre ňu autorita, jej pohľad na neho je čiastočne ovplyvnený aj názorom jej brata na neho, rešpektuje ho, má k nemu úctu a túži byť v jeho prítomnosti intenzívnejšie, ako je tomu doteraz). Podľa znaleckého posudku maloletá túži byť v kontakte s oboma rodičmi aj preto, že v domácnosti otca býva jej brat, čo je významný motivačný faktor na stretávanie sa s otcom, nakoľko nie je možné, aby s ním bola v kontakte v domácnosti matky keďže brat odmieta kontakt s matkou najmä potom ako si matka založila novú rodinu. Maloletá aktuálneho manžela matky nevníma ako plnohodnotného člena rodiny (rovnako ani nevlastného súrodenca), rešpektuje ho, akceptuje, no je to skôr z dôvodu jej kladného vzťahu k matke. Okresný súd prihliadol aj na vyjadrenie maloletej pred kolízny opatrovníkom zo dňa 21.04.2023. V pohovore okrem iného uviedla, že „do budúca si želá, aby bývala s matkou. Nechce zmeniť školu, nakoľko terajšiu školu navštevuje od prvého ročníka. Bola by rada, keby mohla otca navštevovať častejšie ako je to teraz, ale nechce, aby to bolo presne upravené súdom“.

18. Odvolací súd oboznámiac sa s obsahom celého spisu sa stotožňuje s rozhodnutím okresného súdu, ktorý zamietol návrh otca na zmenu osobnej starostlivosti a určenie výživného vo vzťahu k maloletej B.. Okresný súd po vykonaní dokazovania a jeho doplnení aj znaleckým dokazovaním zistil skutočný stav v potrebnom rozsahu a dospel k správne právnemu záveru. Aj podľa názoru odvolacieho súdu v súdnej veci nedošlo k takej zmene pomerov, ktorá si vyžaduje zmenu pôvodnej úpravy. Zohľadňujúc primárne záujem maloletého dieťaťa sa okresný súd zaoberal skúmaním tohto, zisťoval názor maloletej (viď bod 17. odôvodnenia), z ktorého vyplynulo, že má rada oboch rodičov a teda keby bývala u ktoréhokoľvek z nich, bolo by jej smutno za tým druhým. Aj zo záverov vykonaného znaleckého dokazovania vyplynulo, že maloletá nie je jednoznačne vyhranená v preferenciách, jej túžba je, aby bola v kontakte s oboma rodičmi. U maloletej navrhol znalec zachovať aktuálne výchovné prostredie t.j. u matky. Aj odvolací súd je presvedčený, že pre maloletú B. je v súčasnej dobe stabilným prostredím prostredie matky, v ktorom od 23.03.2017 t.j. od rozchodu rodičov žije, v mieste bydliska navštevuje školu, ktorú podľa jej prania nechce meniť. Navyiac aj vzhľadom na dospievanie maloletej (13 rokov) je pre ňu matka ako žena v súčasnej dobe prioritnejšou osobou. Čo sa týka listu maloletej, ktorý otec detí pripojil k odvolaniu, podľa matky dieťaťa, odvolávajúc sa na vyjadrenie maloletej, tejto prikazovala písať list babka (matka otca detí). Tým, že maloletá reaguje na dôvody uvádzané v rozsudku je zrejmé, že otec detí zaťahuje maloletú do veci čo napokon aj sám potvrdzuje v odvolaní keď uviedol, že prečítal dcére to čo napísala kuratela. V pripojenom liste maloletá, uviedla, „v skutočnosti

keď som sa rozprávala s kolíznou opatrovníčkou tak som o bývaní nepovedala ani slovo a preto nechápem prečo kolízna opatrovníčka napísala že chcem bývať len s maminou“. Podľa odvolacieho súdu z uvedených slov nevyplýva žiadna zmena v názore maloletej či výslovne odmietanie matky. Čo sa týka rozdelenia súrodencov, na ktorú skutočnosť poukazoval v odvolaní otec detí je potrebné uviesť, že súdne rozhodnutie nevedie k strate vzájomného sústavného kontaktu maloletých detí. Ako vyplynulo zo znaleckého posudku matka maloletú vedome neovplyvňuje voči otcovi a umožňuje jej neobmedzený kontakt s otcom a svojim vlastným súrodencom – takmer plnoletým bratom. Aj maloletá prejavuje túto vôľu a to dokonca v častejšom rozsahu, avšak bez rozhodnutia súdu. Ak otcovi detí na maloletej B. skutočne záleží, tak by mal jej vôľu akceptovať, keďže podľa vyjadrenia matky detí otec reálne odmietol rozšírenie stretávania sa dcéry s bratom (podľa odvolacieho súdu zrejme z dôvodu, že jeho návrhu nebolo vyhovené), nakoľko takýmto správaním v podstate on rozdeľuje súrodencov.

19. Z týchto dôvodov odvolací súd nepovažuje odvolanie otca detí za dôvodné a preto rozsudok okresného súdu vo výroku IV. ako aj súvisiacom výroku VIII. týkajúcom sa trov konania, pretože okresný súd správne aplikoval ustanovenie § 52 CMP, ako vecne správny potvrdil.

20. Obaja rodičia napadli odvolaním rozsudok okresného súdu ohľadom výrokov V., VI. a VII., ktorými súd rozhodol o nároku štátu na náhradu trov konania, uložil otcovi a matke povinnosť uhradiť trovy štátu, ktoré neboli pokryté preddavkom a to každému v jednej polovici, ktoré rozhodnutie s ohľadom na okolnosti prípadu považoval za spravodlivé.

21. Otec detí v odvolaní uviedol, že jeho nikto nevyšetрил a on nemá dôvod platiť za službu, ktorá nikdy nebola vykonaná. Žiadal, aby súd vyššej inštancie zrušil rozsudok vo výroku V. a VI. za služby psychologického vyšetrenia, nakoľko nebol dôvod na psychologické vyšetrenie.

22. Matka detí v odvolaní mala zato, že súd rozhodol nesprávne, predčasne a nezrozumiteľne, čo spôsobuje nepreskúmateľnosť takéhoto rozhodnutia. V tejto súvislosti uviedla, že nie možné z napadnutého rozhodnutia zistiť, o aké okolnosti prípadu má ísť. Znalecký posudok nič nové v konaní nepriniesol, posudok je v intenciách správ kolízneho opatrovníka a výsluchov maloletých detí, ktoré súd vykonal a zistil ich názor na vec. Za nesprávnu považovala analogickú aplikáciu § 55 CMP, resp. prečo nemožno aplikovať § 52 CMP. Úvaha súdu, že ide o výnimočný prípad a či sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa musí podľa nej vychádzať z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci. Podľa matky detí pri skúmaní existencie podmienok hodných osobitného zreteľa je potrebné prihliadať v prvom rade k majetkovým, sociálnym, osobným a ďalším pomerom všetkých účastníkov konania a je potrebné vziať do úvahy pomery toho, kto by mal trovy konania zaplatiť a zohľadniť aj dopad takéhoto rozhodnutia na majetkové pomery oprávneného účastníka. V tejto súvislosti uviedla, že je t. č. na rodičovskej dovolenke do septembra 2024 o čom sú dôkazy založené v spise. Zaplatenie trov štátu v tejto veci by znamenalo pre ňu existenčné problémy, pretože t. č. z rodičovského príspevku musí platiť bežné výživné pre syna. Naopak otec nepredložil na výzvu súdu nijaké doklady, dokonca odoprel aj so synom psychologické vyšetrenie. Súd podľa nej nepostupoval v konaní cez zásadu rovnosti tak, aby boli zistené všetky okolnosti týkajúce sa sociálnych pomerov, možností a schopností účastníkov konania, ale najmä dopadu takéhoto rozhodnutia tak na strane otca, ako aj na strane matky.

23. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

24. Podľa § 251 CSP trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

25. Podľa § 49 ods. 1 CMP účastník platí trovy konania, ktoré vznikajú jemu a jeho zástupcovi, ak nejde o trovy konania, ktoré platí štát.

26. Podľa § 49 ods. 3 CMP súd môže uložiť účastníkovi, u ktorého nie sú podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov, aby zložil preddavok na trovy dôkazu, ktorý navrhol alebo ktorý nariadil súd o skutočnostiach ním uvedených alebo v jeho záujme.

27. Podľa § 57 CMP o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

28. Podľa § 58 ods. 2 CMP o nároku štátu na náhradu trov konania a o výške náhrady trov konania štátu môže súd rozhodnúť samostatným uznesením aj po vydaní rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

29. Podľa § 259 CSP ak pri dokazovaní vznikne povinnosť, ktorá je spojená s výdavkami inej osoby, má táto osoba tie isté práva a povinnosti pri ich uplatnení ako svedok.

30. Štát má v konaní o náhradu trov postavenie procesnej strany, z ktorého procesného postavenia vyplýva nárok na náhradu tých trov, ktoré mu vznikli v dôsledku vyplatenej znaleckej odmeny.

31. Podľa odvolacieho súdu hoci aktuálna procesná úprava neobsahuje výslovné pravidlá pre rozhodovanie o trovách štátu v civilnom konaní s poukazom na čl. 3 základných princípov CMP mal za to, že je možné analogicky vychádzať z predošlej úpravy v § 148 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorej štát má podľa výsledkov konania proti účastníkom právo na náhradu trov konania, ktoré platil.

32. V danej veci bol podaný znalecký posudok v súvislosti, s ktorým vznikli štátu trovy konania keďže účastníci nezložili preddavok na trovy dôkazu a ani súd ich k tomu nevyzval. Avšak i v prípade, ak napriek súdom uloženou povinnosti zložiť preddavok na trovy dôkazu účastník konania takýto preddavok nezloží a súdom uloženú povinnosť si nesplní, vyšetrovacía zásada na ktorej je konanie vedené podľa Civilného mimosporového poriadku založené, núti súd vykonať takýto dôkaz i bez zloženého preddavku. Súdom potom skúma, kto daný dôkaz navrhol, v koho záujme je vykonanie určitého dôkazu, hoci takýto dôkaz nenavrhol, a kto uvádzal skutočnosti, na ktorých preukázanie má byť dôkaz vykonaný, hoci takýto dôkaz nenavrhol. Podľa odvolacieho súdu potreba znaleckého dokazovania vyplynula zo záveru zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu, vykonaním ktorého bol okresný súd viazaný a to za účelom zistenia skutočného záujmu maloletých detí v otázke ich zverenia do výchovy jednému z rodičov. Teda z iniciatívy súdu. Nebolo rozhodné, že otec detí s vykonávaním znaleckého dokazovania nesúhlasil. Je na rozhodnutí súdu, ktorý z dôkazov (aj navrhovaných) vykonáva (§ 185 ods. 1 CSP). Napokon otec detí sa k znalcovi aj s maloletým B. ustanovil aj keď odoprel psychologické vyšetrenie. Súčasťou znaleckého posudku je preto aj správa z jeho rozhovoru so znalcom ako aj psychologické vyšetrenie matky a malotej B.. Matka detí so znaleckým dokazovaním konkludentne súhlasila. Keďže vypracovanie znaleckého posudku v prejednávanej veci bolo odôvodnené potrebou zistenia skutočného záujmu maloletých detí, získanie tohto dôkazného prostriedku bolo v záujme oboch rodičov. Pri rozhodovaní súdu o náhrade trov štátu, ktoré nevyhnutne a účelne v konaní vznikli sa majú tak aj podľa odvolacieho súdu podieľať otec detí, ako aj matka detí rovnakou mierou. Okresný súd teda správne uložil povinnosť obom rodičom. Možno súhlasiť s odvolaním matky detí v tom, že súd vychádzal z nesprávnych zákonných ustanovení. Aplikácia § 55 CMP má opodstatnenie pri rozhodovaní o trovách účastníkov konania. Pri určení výšky trov vzniknutých štátu nie je potrebné extenzívne tak ako napr. pri rozhodovaní o výške výživného prihliadať na celkové majetkové pomery strán ale na príjmy jednotlivých účastníkov. Od týchto potom závisí posúdenie, či sú/nie sú u niektorého účastníka predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov, čo v uvedenom prípade u rodičov detí nebolo naplnené. Pokiaľ ide o poukazovanie matky detí na jej pomery odvolací súd neprihliadol na to, že táto je poberateľkou rodičovského príspevku. Jeho výška predstavuje totiž sumu 412,- eur a od 01.08.2023 sumu 473,30 eur. Čo sa týka platenia výživného z jej strany na syna, výška je zhodná s tou, ktorú platí otec detí na dcéru v jej osobnej starostlivosti. Napokon uzavretím manželstva má k matke detí vyživovaciu povinnosť aj jej manžel. Okresný súd napokon uložil matke detí povinnosť nahradiť trovy štátu v lehote dlhšej ako 3 dni.

33. Odvolací súd zmenil rozsudok okresného súdu v napadnutých výrokoch V., VI. a VII. týkajúcich sa trov štátu. Pokiaľ ide o výrok V. dôvodom bolo ust. § 58 ods. 2 CMP v zmysle ktorého súd mal rozhodnúť len o nároku štátu na náhradu trov konania vyjadrením jeho percentuálneho rozsahu a teda nie vyjadrením výšky. Výrok VI. zmenil zase z toho dôvodu, že okresný súd síce uložil otcovi detí povinnosť nahradiť trovy štátu avšak bez označenia toho konkrétneho subjektu štátu a teda v danom prípade to malo byť na účet Okresného súdu. Námestovo z ktorého rozpočtových prostriedkov bolo znalečné uhradené. Z rovnakých dôvodov zmenil aj výrok VII. týkajúci sa uloženia povinnosti matke detí.

34. Vo výrokoch I., II. a III. (týkajúcich sa zverenia maloletého B., zastupovania a spravovania jeho majetku čím dochádza k zmene rozsudku okresného súdu z r. 2019) zostáva rozsudok okresného súdu nedotknutý nakoľko nebol napadnutý odvolaním a vo vzťahu ku ktorým dodáva, že po jeho preskúmaní

podľa § 65 CMP nezistil ani žiadne pochybenie súdu prvej inštancie, ktorý pri rozhodovaní v podstate rešpektoval vôľu maloletého, ktorý sa svojím vekom blíži k plnoletosti.

35. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP, v spojení s § 57, § 58 ods. 1, § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, nakoľko návrh na náhradu trov konania nebol podaný. Neboli zistené ani dôvody pre aplikáciu ust. § 55 CMP.

36. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 (za) : 0 (proti).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).